

Konkluzje Rady na temat architektury: udział kultury w zrównoważonym rozwoju

(2008/C 319/05)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

1. POWOŁUJĄC SIĘ:

- na Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską;
- na rezolucję Rady z dnia 12 lutego 2001 r. w sprawie architektonicznej jakości środowiska miejskiego i wiejskiego ⁽¹⁾, stwierdzającą, że architektura jest jednym z fundamentalnych elementów kultury i jakości życia w każdym z naszych państw;
- na konkluzje Rady z dnia 24 maja 2007 r. w sprawie wkładu sektora kultury i sektorów kreatywnych w osiąganie celów lizbońskich ⁽²⁾, w których to konkluzjach Rada podkreśliła, że działania kulturalne oraz dziedziny twórczości obejmujące m.in. architekturę odgrywają niezwykle ważną rolę w pobudzaniu innowacji i technologii i stanowią kluczową siłę napędową przyszłego trwałego wzrostu;
- oraz na rezolucję Rady z dnia 16 listopada 2007 r. dotyczącą europejskiego planu działań na rzecz kultury ⁽³⁾, w której Rada, nawiązując do komunikatu Komisji z dnia 10 maja 2007 r. ⁽⁴⁾, zwraca uwagę na wielowymiarową rolę kultury;

2. PRZYJMUJĄC DO WIADOMOŚCI:

- odnowioną strategię Unii Europejskiej dotyczącą trwałego rozwoju ⁽⁵⁾, przyjętą przez Radę Europejską w dniach 15–16 czerwca 2006 r. i mającą za naczelny cel określenie i rozwój działań, dzięki którym UE będzie mogła zapewnić pokoleniom obecnym i przyszłym stały wzrost jakości życia przez tworzenie społeczności opartych na zasadach trwałego rozwoju — społeczności wydajnie gospodarujących zasobami i z nich korzystających, czerpiących z potencjału gospodarki w zakresie innowacji ekologicznych i społecznych i przez to zapewniających dobrobyt, ochronę środowiska naturalnego i spójność społeczną,
- Kartę lipską na rzecz zrównoważonego rozwoju miast europejskich ⁽⁶⁾, którą w dniu 24 maja 2007 r. przyjęli ministrowie odpowiedzialni za rozwój miast i w której podkreślili oni, jak ważna jest kultura architektoniczna; w karcie tej zaapelowali oni również o przyjęcie zintegrowanego podejścia do rozwoju miejskiego, które objęłoby gospodarcze, społeczne, ekologiczne i kulturowe aspekty tego rozwoju i opierałoby się na współpracy między różnymi szczeblami administracyjnymi i politycznymi oraz między podmiotami publicznymi i prywatnymi,

3. PRZYJMUJĄC Z ZADOWOLENIEM:

- prace Europejskiego Forum Polityki Architektonicznej nad związkiem między jakością architektury a zrównoważonym rozwojem,

4. PODKREŚLAJĄC, ŻE:

- architektura jako dziedzina twórczości kulturowej i innowacji — w tym innowacji technicznych — doskonale ilustruje, jak dużo kultura może wnieść w zrównoważony rozwój; architektura wpływa bowiem nie tylko na kulturę miejską, ale też i na gospodarkę, spójność społeczną i środowisko naturalne,
- architektura dowodzi ponadto wielowymiarowego charakteru kultury, gdyż jest przedmiotem wielu dziedzin polityki publicznej — nie tylko polityki kulturalnej,

5. UWAŻAJĄC, ŻE:

- przed europejskimi miastami stoją dziś poważne wyzwania: zmiany demograficzne i ich wpływ na rozrost miast; zagrożenia ekologiczne i przeciwdziałanie zmianom klimatu; utrzymanie spójności społecznej, szczególnie w warunkach przemian gospodarczych i kulturowych; a także ochrona dziedzictwa architektonicznego i kulturowego i nadanie mu odpowiedniej rangi,
- aby sprostać tym wyzwaniom, trzeba skupić się na zrównoważonym rozwoju miast według twórczego, zintegrowanego podejścia, które na równi stawia kulturę, gospodarkę, wymiar społeczny i środowisko naturalne,
- zrównoważony rozwój miast oznacza, że należy:
 - zwracać szczególną uwagę na architektoniczną jakość i różnorodność zabudowy, będące elementami różnorodności kulturowej, na ochronę i eksponowanie dziedzictwa kulturowego oraz na niepowtarzalność krajobrazu naturalnego lub miejskiego,
 - promować takie zarządzanie projektami, które sprzyjałoby wykorzystywaniu i rewaloryzacji terenów i budynków, zwłaszcza nieużytków poprzemysłowych, racjonalnemu gospodarowaniu zasobami energetycznymi w kontekście przeciwdziałania zmianom klimatu oraz zmniejszaniu zanieczyszczenia,
 - uwzględniać — poprzez nowatorskie podejście do architektury i urbanistyki — zmiany w trybie życia mieszkańców (a zwłaszcza skutki mobilności i zmian demograficznych) oraz cele związane ze spójnością i różnorodnością społeczną, dialogiem międzykulturowym oraz aktywnością obywatelską,
- sprzyjać wartościowej twórczości architektonicznej, gdyż wpływa ona na gospodarczy dynamizm i turystyczną atrakcyjność miast,
- architektura odgrywa integracyjną i innowacyjną rolę w dążeniu do zrównoważonego rozwoju miast, gdyż pozwala np.:
 - pogodzić rozbieżne nieraz wymogi konserwacji budynków i ochrony krajobrazu z nowoczesną twórczością, czy też słuszne aspiracje mieszkańców z kontrolą rozrostu miast,

⁽¹⁾ Dz.U. C 73 z 6.3.2001, s. 6.⁽²⁾ Dz.U. C 311 z 21.12.2007, s. 7.⁽³⁾ Dz.U. C 143 z 10.6.2008, s. 9.⁽⁴⁾ 9496/07 i ADD 1.⁽⁵⁾ 10117/06.⁽⁶⁾ http://www.eu2007.de/en/News/download_docs/Mai/0524-AN/075DokumentLeipzigCharta.pdf

- wzbogacać kulturalnie i jakościowo — dzięki swojej różnorodności, jakości i oryginalności — życie mieszkańców miast oraz dynamizować miasta pod względem gospodarczym, handlowym i turystycznym, zwłaszcza dzięki zapewnianiu sprzyjających warunków małym i średnim przedsiębiorstwom,
 - zrównoważony rozwój miast stanowi wreszcie szansę dla twórczości, innowacji i odnowy idei architektonicznych oraz dla ponownego odkrywania i reinterpretacji tradycyjnej praktyki architektonicznej.
6. Z ZAINTERESOWANIEM PRZYGLĄDAJĄC SIĘ:
- inicjatywom, które liczne miasta europejskie podejmowały, starając się o tytuł europejskich stolic kultury, i które miały z kultury — a szczególnie architektury — uczynić główny motor ich rewitalizacji,
 - narodzinom „twórczych miast”, których zrównoważony rozwój urbanistyczny opiera się na nowych elementach konkurencyjności, np. na jakości infrastruktury miejskiej oraz na interakcji między kulturą a przemysłem,
7. ZWRACA SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH I KOMISJI, BY W RAMACH SWOICH KOMPETENCJI I W DUCHU POSZANOWANIA ZASADY POMOCNICZOŚCI:
- uwzględniały architekturę wraz z jej specyfiką, a zwłaszcza jej wymiarem kulturowym, we wszystkich odnośnych dziedzinach polityki, a szczególnie w polityce naukowo-badawczej, polityce spójności gospodarczo-społecznej, polityce zrównoważonego rozwoju i polityce oświatowej,
 - jeżeli chodzi o architekturę, opracowały podejście obejmujące nie tylko normy techniczne, ale też cele ogólne, gospodarcze, społeczne, kulturalne i ekologiczne,
 - sprzyjały architektonicznym, urbanistycznym i krajobrazowym innowacjom i eksperymentom na rzecz zrównoważonego rozwoju, zwłaszcza w polityce europejskiej i programach europejskich oraz w zamówieniach publicznych,
 - propagowały wiedzę, m.in. w postaci danych statystycznych, o sektorze architektury i jego udziale w zrównoważonym rozwoju,
 - uczały społeczeństwo na wpływ architektury i urbanistyki na jakość życia i propagowały zaangażowanie obywateli w zrównoważony rozwój urbanistyczny,
- zbadały we współpracy ze specjalistami — uwzględniając doświadczenia niektórych państw członkowskich — możliwość zorganizowania dorocznego europejskiego wydarzenia poświęconego architekturze,
 - wspólnie czuwały nad realizacją niniejszych konkluzji i w roku 2012 podsumowały jej efekty,
8. ZWRACA SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH, BY:
- starały się nadać architekturze rolę integracyjną i innowacyjną w procesie zrównoważonego rozwoju, i to już na etapie koncepcji projektu architektonicznego, urbanistycznego, krajobrazowego czy rewitalizacyjnego,;
 - wspomagały rozwój potencjału, jaki oferuje architektura — jako sektor kultury i sektor kreatywny — pod względem pobudzania wzrostu gospodarczego i zatrudnienia,
 - propagowały — zwłaszcza przez kształcenie artystyczne i kulturalne — oświatę w zakresie architektury, w tym dziedzictwa kulturowego, oraz jakości życia,
 - propagowały szkolenie i doszkalanie zawodowe architektów, urbanistów i specjalistów krajobrazowych w problematyce zrównoważonego rozwoju,
 - zwróciły uwagę na architekturę podczas obchodów Europejskiego Roku Kreatywności i Innowacji (2009),
 - w odpowiednich przypadkach posłużyły się w dziedzinie kultury otwartą metodą koordynacji,
9. ZWRACA SIĘ DO KOMISJI, BY:
- uwzględniła architekturę w pracach nad zieloną księgą, która będzie poświęcona sektorom kultury i sektorom kreatywnym,
 - zaangażowała sieci publicznego i prywatnego sektora architektury skupiające ekspertów i praktyków, takie jak Europejskie Forum Polityki Architektonicznej, w prace i konsultacje, które dotyczą problemów lub kwestii związanych z architekturą,
 - stymulowała we współpracy z tymi sieciami i europejską siecią uczelni architektonicznych:
 - wymianę informacji, sprawdzonych rozwiązań oraz prac badawczych między architektami, zamawiającymi i użytkownikami,
 - kształcenie młodych adeptów architektury, urbanistyki i kształtowania krajobrazu pod kątem zrównoważonego rozwoju, propagowała praktyczne wykorzystanie ich prac oraz dostęp tych młodych adeptów do zamówień publicznych lub prywatnych.